

دگرگونی ادراک از منظر علوم اعصاب: سازوکارهای عصبی در جنگ روانی و مهندسی ذهن

دکتر فرزانه وفایی

دکتری علوم اعصاب

دانشیار گروه علوم اعصاب، دانشگاه علوم پزشکی مشهد

جنگ روانی و جایگاه آن در منازعات معاصر

- ▶ شایعه پراکنی
- ▶ اخبار جعلی
- ▶ بمباران رسانه‌ای
- ▶ تحریف واقعیت
- ▶ اغراق در تهدیدات
- ▶ تخریب اعتماد عمومی و ایجاد ترس
- ▶ اضطراب و بی‌اعتمادی

محور اصلی جنگ روانی «**ذهن و احساسات انسان**» است.

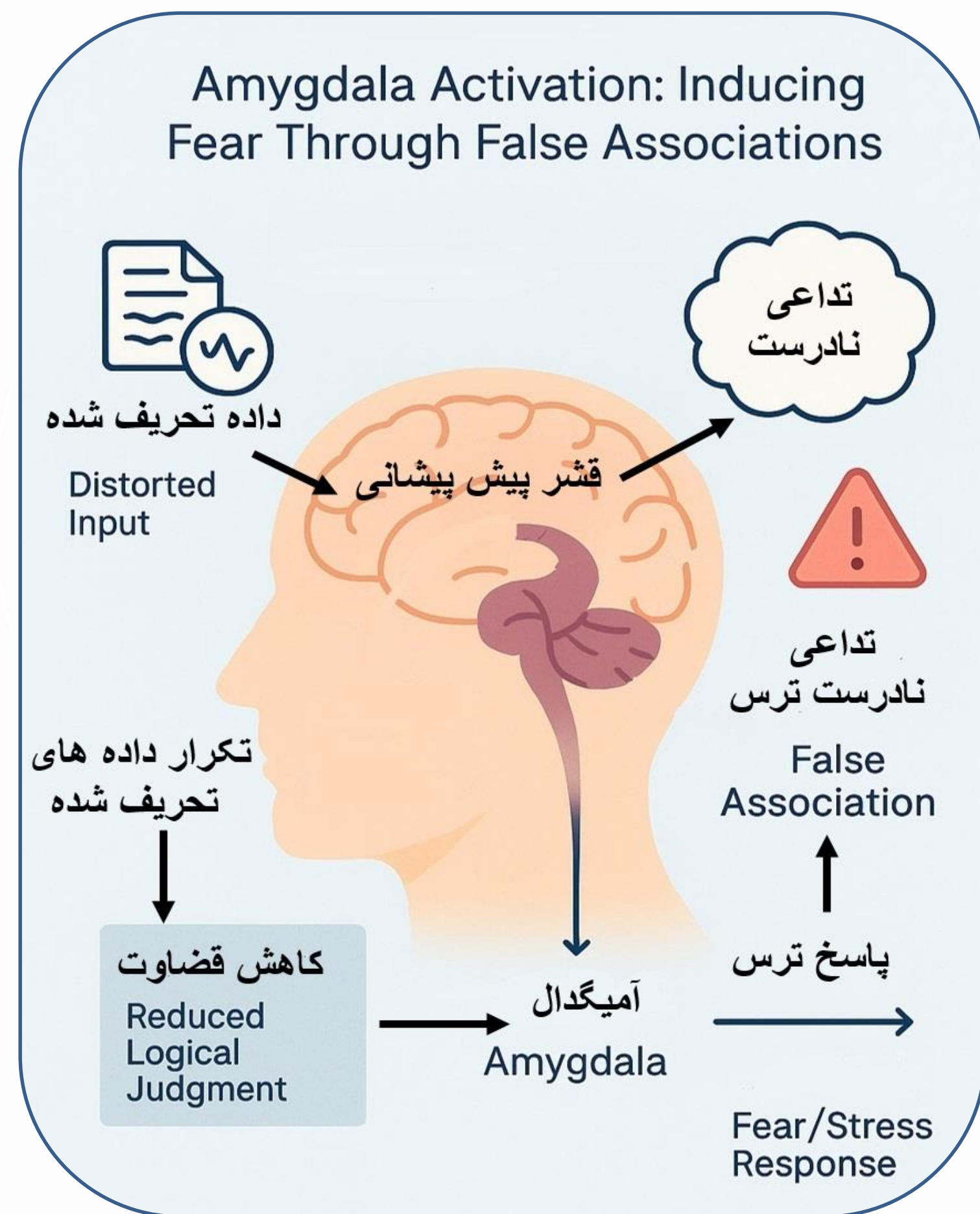
واکنش مغز به اطلاعات مغرضانه

- ▶ سوگیری‌های شناختی
- ▶ اثر تکرار
- ▶ وابستگی احساسی
- ▶ پراکندگی در شبکه‌های اجتماعی
- ▶ اغراق در تهدیدات
- ▶ افزایش استرس و اضطراب
- ▶ کاهش تفکر انتقادی
- ▶ قطبی شدن اجتماعی

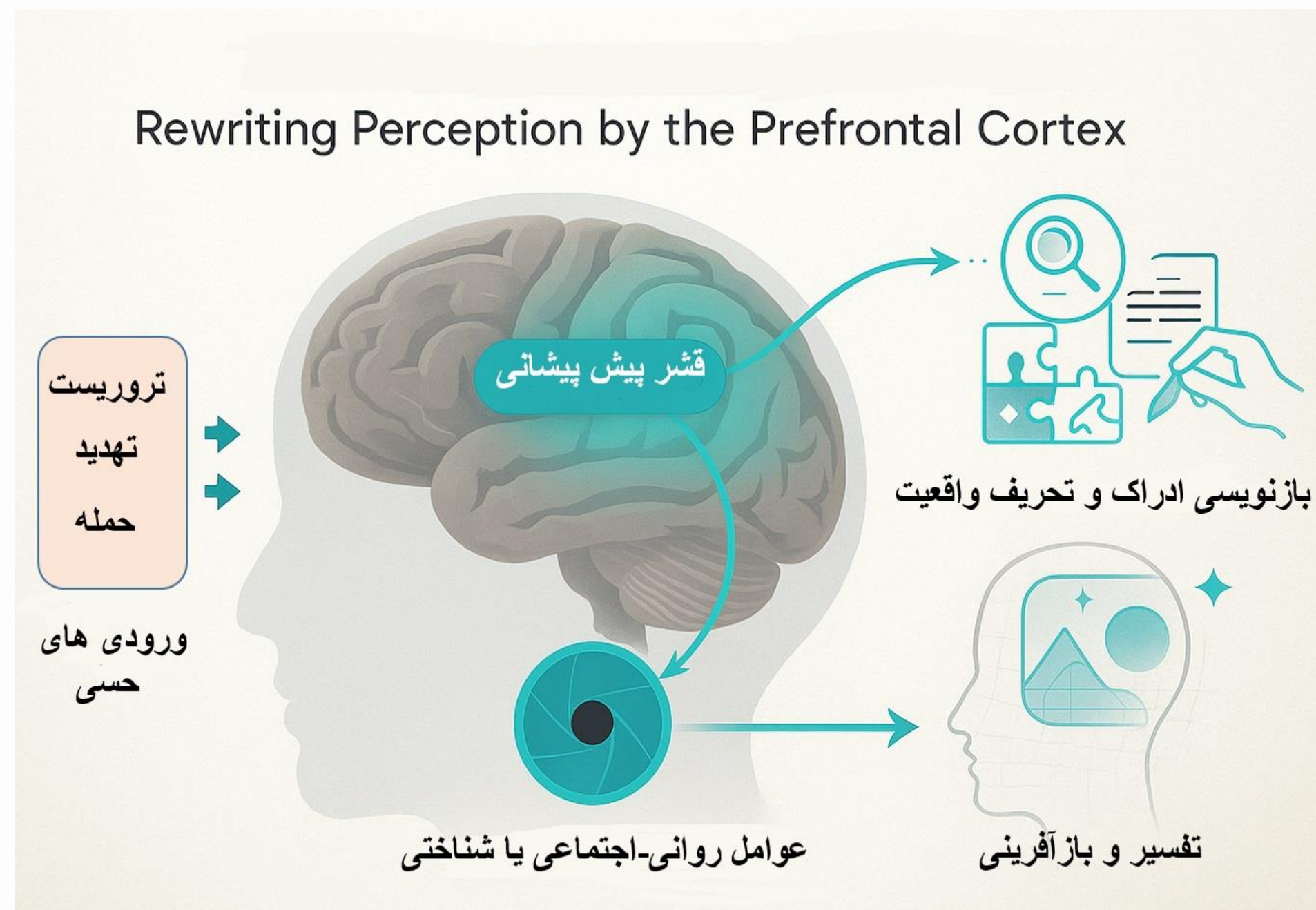
فعال سازی آمیگدال: برانگیختن ترس از طریق تداعی های نادرست

ورود مکرر اطلاعات تحریف شده به مغز، قضاوت
منطقی را کاهش می دهد. تکرار داده های نادرست،
چرخه ترس پراکنی را تقویت می کند.

دگرگونی واقعیت: بازنویسی ادراک توسط قشر پیش پیشانی مغز

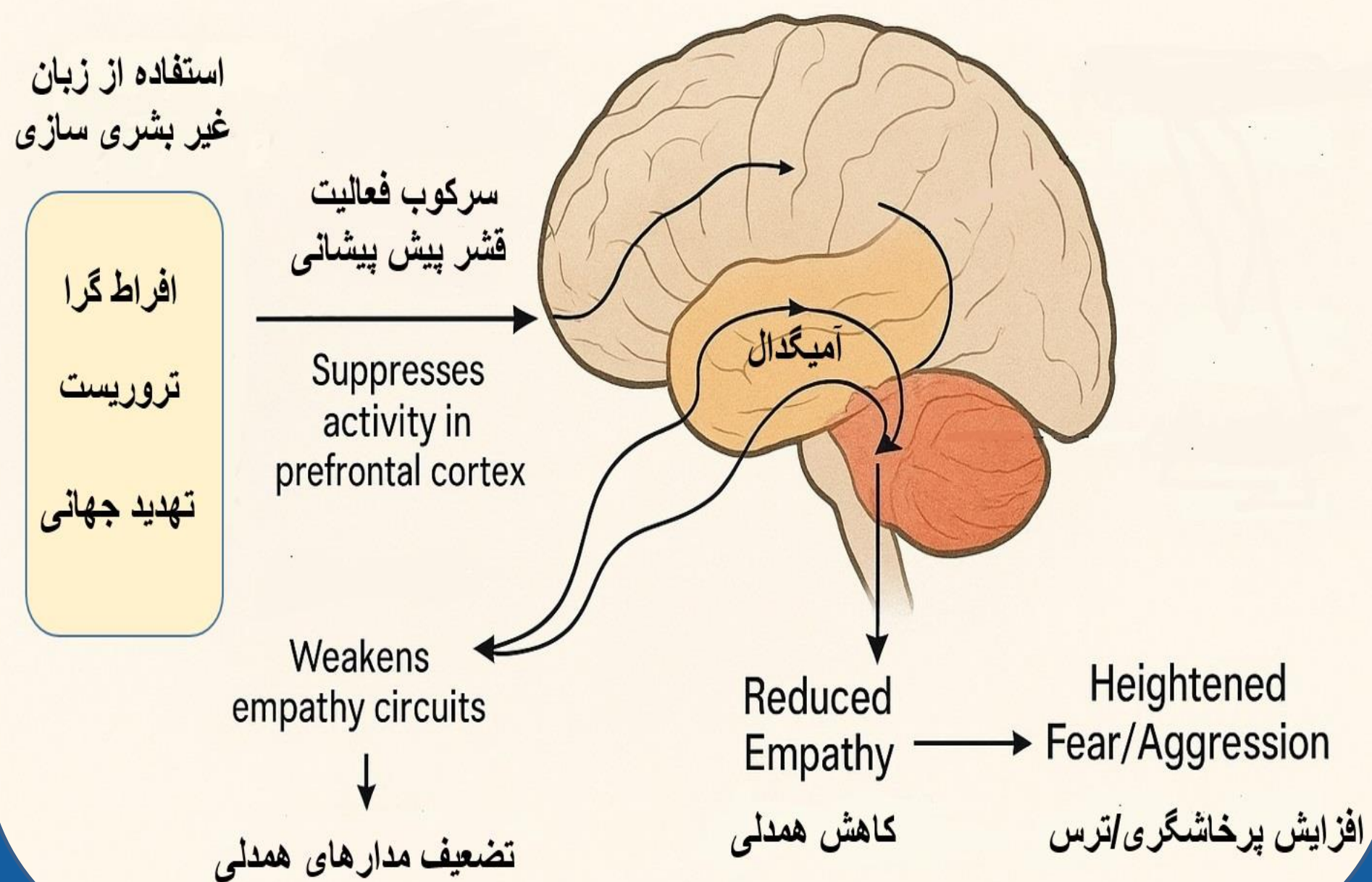
تجربه‌های روانی، باورها و عوامل اجتماعی
بر تفسیر مغز از واقعیت تأثیر می‌گذارند.
نتیجه این فرآیند می‌تواند تفسیر و بازآفرینی
متفاوت واقعیت، یا حتی تحریف آن باشد.

غیربشری سازی و تفکیک هویتی: خاموش سازی همدلی با واژگان

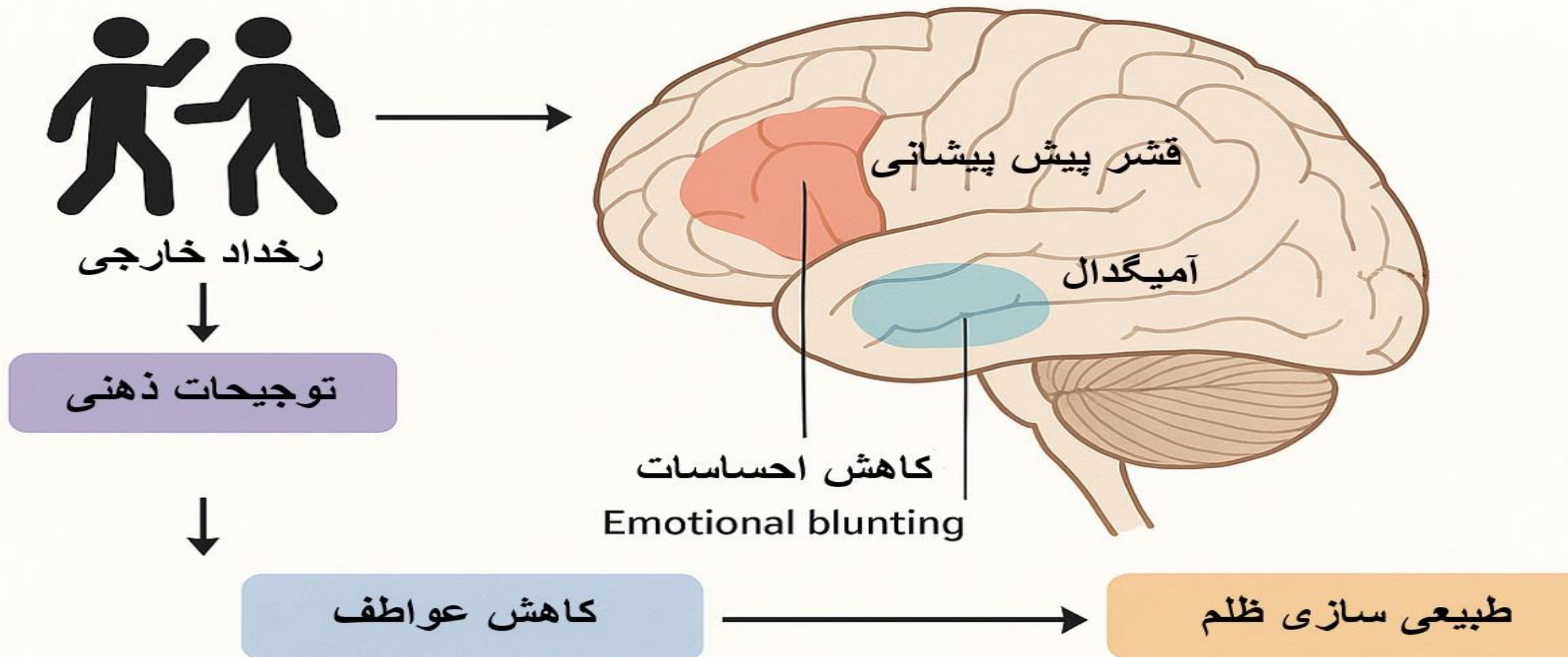
سرکوب قشر پیشانی باعث تضعیف مدارهای همدلی و کاهش احساس همدلی می‌شود. کاهش همدلی موجب افزایش ترس، پرخاشگری و خشونت نسبت به گروه‌های دیگر می‌شود.

Dehumanization and Identity Segregation

قطع ارتباط اخلاقی: طبیعی سازی ظلم با توجیهات ذهنی

Naturalizing oppression through mental justifications

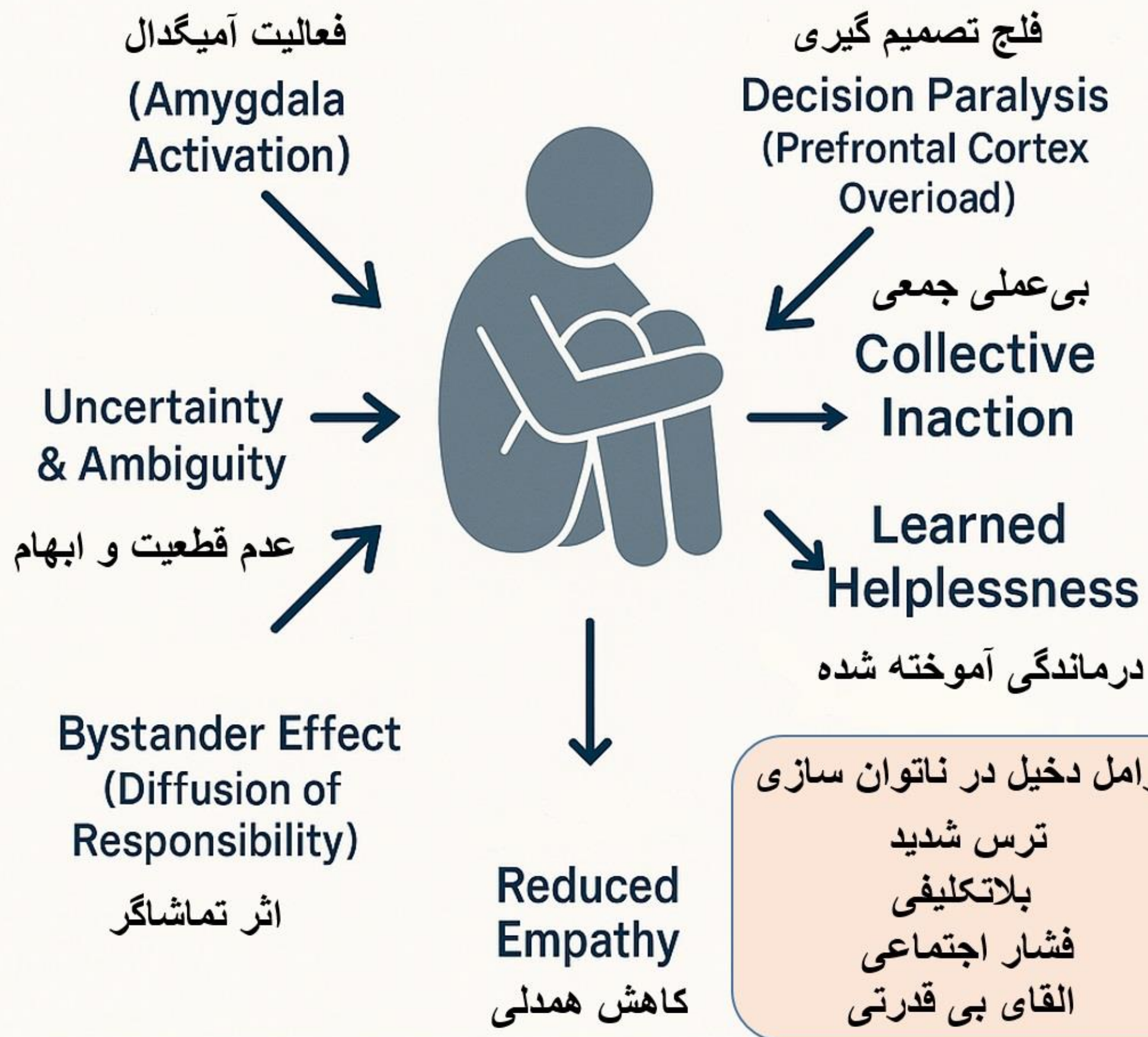

سرکوب احساس همدلی و جایگزین سازی با استدلال های منطقی-اجتماعی

ناتوان سازی قربانی: فلج روانی و بی عملی جمعی

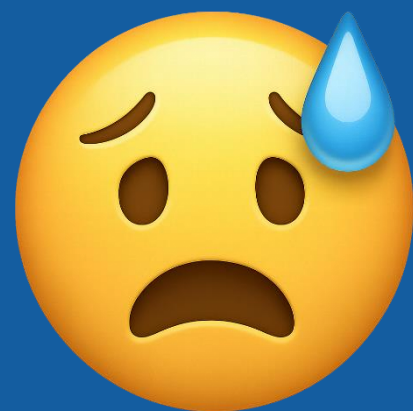
همه این عوامل منجر به «درماندگی آموخته شده» و ناتوان سازی قربانی و جامعه می شود. راه مقابله: آگاهی از این سیکل، تقویت همدلی و مسئولیت پذیری، و شفاف سازی نقش ها است.

Psychological Paralysis and Collective Inaction

هدف نهایی از این ابزارها چیست؟

ایجاد ترس، نااطمینانی، خشم، سرخوردگی، قهرمان سازی یا شیطانی نمایی طرف مقابل
شاهد افزایش اختلالات اضطرابی، افسردگی، تحریک پذیری جمعی، هراس اجتماعی و حتی تمایل
به مهاجرت

راهکارهای عملی مقابله با جنگ روانی و رسانه‌ای

راهکارهای فردی

عدم واکنش سریع به اخبار

پرهیز از غرق شدن در بمباران خبری

افزایش قدرت تاب آوری

پیوستن به زنجیره شفافیت

نقش متخصصان

ارتباط شفاف با جامعه

سواد رسانه‌ای

ایمنی هیجانی

سیاست های جمعی

طراحی سامانه های پایش و هشدار

راه اندازی کمپین های امید آفرین

برنامه ریزی برای ایجاد مغزهای مقاوم

با سپاس از توجه شما

05138002477

<https://neurosci-dept.mums.ac.ir/>

خراسان رضوی - مشهد - بزرگراه شهید
کلانتری - محوطه دانشگاه فردوسی -
دانشکده پزشکی - گروه علوم اعصاب

